

Raisin kveeni-suomi seura
Nordreisa kvensk-finsk forening
c/o Rune Bjerkli
9158 STORSLETT
reisakvenfinn@gmail.com

29.feb 2020

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Hørings svar - Forslag til lov om endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)

Endringer er foreslått i rødt med begrunnelser også i rødt.

Generelt sett så mener vi at Sametinget og samiske interesser får sin deltakelses-, konsultasjons- og selvbestemmelsesrett i henhold til folkeretten ivaretatt i de demokratiske prosessene som allerede eksisterer. Vi kan ikke se at det er bevist at Sametinget eller samiske interesser ikke har deltakelses-, konsultasjons- og selvbestemmelsesrett slik det er nå. Det er i henhold til folkeretten IKKE et krav om lovfesting av konsultasjon.

Vi må ha i mente at folkeretten angående urfolk må ta høyde for situasjoner der det er vanskelig å vite eller identifisere de personene som er representative representanter for urfolksgruppene. Å bruke ILO 169 som rettskilde er problematisk da det er samiske saker i Norge som berører Sverige og Finland. Disse to nabolandene har ikke ratifisert ILO 169. Konsultasjonsplikten gjør regelverket mer forskjellige mellom nordiske land, og dette er ikke i samsvar med Helsingforsavtalen av 1962. I Norge er det fritt frem for representative representanter for Sametinget eller samiske interesser å fremme sine saker ovenfor forvaltningen.

Det er ikke tilrådelig å tilrettelegge for ordninger som gir verken Sametinget eller samiske interesser mer rom for maktutøvelse enn det de allerede har. Hva er konsultasjon og hva er annen dialog mellom samiske interesser og myndigheter? Hva skal behandles etter folkerettslige regler? Vi har et fungerende demokratisk system i Norge. Det er forbedringspotensialer, men det innebærer ikke å gi en utpekt etnisk gruppe advokatmat og særordninger som i tillegg kan foregå uten innsyn.

Det finnes ikke noe rettslig belegg for at informasjonsflyt mellom etniske minoriteter og myndighetene skal være unntatt innsyn. Norske regler er gjeldende på dette punkt og disse unntaksreglene for innsyn dekker eventuelle behov.

Kvener/norskfinner er en folkegruppe med de samme folkerettslige rettighetene som samene. Disse er ikke på noe måte implementert av myndighetene. Det er ingen tvil om at finsktalende folk har levd i Nord-Norge og på Østlandet da skandinaver og andre vest-europeere dannet dagens statsbærende forfatning på bekostning av de finsk-ugriske folkegruppene. Kvener/norskfinner har i tillegg, som samene, andre kulturelle karakteristikk enn den norske/skandinaviske. Som i alle andre deler av verden kan det være mer enn bare en folkegruppe også i Norge som tilfredsstillter folkerettens kriterier om å være urfolk.

Når det blir opprettet et rettsutvalg for kvener/norskfinner slik det er gjort for samene kan ikke konklusjon bli annen enn at de ordningene som er opprettet for samene også skal opprettes for den andre finsk-ugriske folkegruppen, kvenene/norskfinnene. Det nye lovforslaget om konsultasjoner tar på ingen måte høyde for dette.

Det burde vært et eget punkt der Sametinget har konsultasjonsplikt ovenfor andre folkegrupper som kan påberope seg folkerettslige krav i henhold til for eksempel FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, FN-konvensjonen om avskaffelse av alle former for rasediskriminering, Rammekonvensjon for beskyttelse av nasjonale minoriteter, og Den europeiske pakt om regions- og minoritetsspråk. Samiske interesser «vil, og har direkte betydning», ikke bare «kan få direkte betydning», for kvenene/norskfinnene. Vi er alle få og bor i samme samfunn små.

Denne illustrasjon av Norden med de finske grensene anno 1939 viser hvor sannsynlig det har vært finsktalende i Nord-Norge (kvener/norskfinner), Nord-Sverige, og Nordvest-Russland i **absolutt** all historiske tid:

På vegne av Raisin kveeni-suomi seura,

Rune Bjerkli
Leder

Forslagsendringer er på sidene nedenfor.

Forslag til lov om endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)

I

I lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold gjøres følgende endringer.

§ 1-1 skal lyde:

§ 1-1 Lovens formål. Forholdet til folkeretten

Lovens formål er å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe i Norge kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

~~Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.~~

Foreslått endring:

Loven skal anvendes i samsvar med norsk lov.

Begrunnelse:

Folkerettens regler er ikke tatt opp i norsk lov. Folkeretten på dette feltet gjelder i utgangspunktet for fattige og svært sårbare minoriteter i flere land som ofte har kort fartstid som demokratiske stater. Små kommuner har ikke kompetanse på folkerettslige regler. Intern norsk jus er komplisert nok som det er i dag.

Nytt kapittel 4 skal lyde:

Kapittel 4 Konsultasjoner

§ 4-1 Saker som er gjenstand for konsultasjoner

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder for lovgivning, forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. I saker om statsbudsjettet som berører samiske interesser, gjelder det egne prosedyrer, og bestemmelsene i kapitlet her gjelder ikke.

Foreslått endring:

påvirker samiske interesser direkte.

Begrunnelse:

Samene har på lik linje med alle andre rett til å involvere seg i politiske saker. Man viser til folkerettens «kan få direkte betydning». Det er stor fare for at dette vil tolkes altfor vidt og at det vil skape en altfor stor arbeidsmengde for de som rammes. Det er også fare for at denne tolkningen vil gi mye større materielle konsekvenser enn det folkeretten tillater. Sametinget og samiske interesser bør vite konkret hva utfordringene er, ikke bare ha en fornemmelse av hva de kan bli.

Slik det er lagt opp vil det skape mye usikkerhet om tiltak etc som faller inn under «vil kunne» påvirke samiske interesser. I tillegg så skal disse tolkningene gjøres etter folkerettslige regler. Her vil etter hvert Sametinget og samiske interesser bygge seg opp en rettskompetanse som kommuner og andre mindre forvaltningsenheter ikke kan konkurrere med.

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ikke for saker ~~av generell karakter som må antas å ville påvirke hele samfunnet på samme måte.~~

Foreslått endring:

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ikke for saker som påvirker hele samfunnet.

Begrunnelse:

Samene har på lik linje med alle andre rett til å involvere seg i politiske saker. Det er lagt opp til at det er folkerettslige prinsipper som skal benyttes til å evaluere om hva som er generell og hva som påvirker hele samfunnet. Da må dette punktet være klar i sin setning.

I saker som er knyttet til naturgrunnlaget for samisk kultur, gjelder bestemmelsene i kapitlet her for tiltak og beslutninger som planlegges iverksatt i tradisjonelle samiske områder, eller som ~~kan få~~ virkning på samisk materiell kulturutøvelse i tradisjonelle samiske områder.

Foreslått endring:

får

Begrunnelse:

Man viser til folkerettens «kan få direkte betydning». Sametinget og samiske interesser bør vite konkret hva de materielle utfordringene er. Dessuten er lovforslaget ikke beregnet for å legge føringer for det materielle.

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ikke for Sametinget i saker hvor Sametinget har innsigelsesadgang etter plan- og bygningsloven § 5-4.

§ 4-2 *Rett til å bli konsultert*

I saker som er gjenstand for konsultasjoner etter § 4-1, har Sametinget ~~og andre som er representative for samiske interesser i den aktuelle saken,~~ rett til å bli konsultert.

Foreslått endring:

I saker som er gjenstand for konsultasjoner etter § 4-1, har Sametinget rett til å bli konsultert.

Begrunnelse:

Sametinget er gitt ressursene til å være deltaker, samtalepart og selvbestemmende organ for samene. Det er Sametinget andre samiske interesser må gå igjennom. Enten er Sametinget representativt for samene eller så er de det ikke.

§ 4-3 *Plikt til å konsultere*

Plikten til å konsultere etter bestemmelsene i kapitlet her gjelder for

1. regjeringen, departementer, direktorater og andre underliggende virksomheter,
2. statsforetak og private rettssubjekter når de utøver myndighet på vegne av staten.

§ 4-4 *Konsultasjonsplikt for fylkeskommuner og kommuner*

Fylkeskommuner og kommuner har plikt til å konsultere ~~representanter for berørte samiske interesser~~ i saker om lokale forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke deres interesser direkte.

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder for øvrig så langt de passer.

Foreslått endring:

Sametinget

Begrunnelse:

Sametinget er gitt ressursene til å være deltaker, samtalepart og selvbestemmende organ for samene. Det er Sametinget andre samiske interesser må gå igjennom. Enten er Sametinget representativt for samene eller så er de det ikke. Skal Sametinget være representativt for samiske interesser så skal dem være i stand til å kunne vite hva som rører seg blant de 19.000 som står i det samiske valgmannstallet.

§ 4-5 Varsling om saker som kan bli gjenstand for konsultasjoner

Den som har konsultasjonsplikt, skal varsle Sametinget ~~og andre med konsultasjonsrett~~ om saker som kan bli gjenstand for konsultasjoner, jf. § 4-1. Er varsling ikke gitt, kan Sametinget på eget initiativ anmode om konsultasjoner i slike saker.

Sametinget ~~og andre med konsultasjonsrett~~ skal innen rimelig tid svare på om de ønsker konsultasjoner i den aktuelle saken. Sametinget kan også gi sin vurdering av om andre enn Sametinget bør konsulteres i saken.

Foreslått endring:

Det er Sametinget, og ingen andre som kan varsles.

Begrunnelse:

Sametinget er gitt ressursene til å være deltaker, samtalepart og selvbestemmende organ for samene. Sametinget har dialog med andre samiske interesser

§ 4-6 Innholdet i og formålet med konsultasjonsprosessen

Konsultasjonene skal gjennomføres i god tro og med formål om å oppnå enighet. Det organet som har konsultasjonsplikt, skal gi full informasjon om relevante forhold på alle stadier i behandlingen av saken.

Konsultasjonene skal starte så tidlig at partene har reell mulighet til å oppnå enighet om beslutningen.

Konsultasjonsprosessen skal ikke avsluttes så lenge partene antar at det er mulig å oppnå enighet om saken.

§ 4-7 Protokoll

Det skal føres protokoll fra konsultasjonene. I protokollen skal det redegjøres for hva saken gjelder, partenes vurderinger og standpunkter, og konklusjonene i saken. Det skal tydelig framgå om det er oppnådd enighet.

Den samiske partens vurderinger i saken skal følge saken fram til endelig beslutning.

§ 4-8 Forskrifter

Kongen kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om hvem som har rett og plikt til konsultasjoner, og om gjennomføringen av konsultasjoner for organer og rettssubjekter som nevnt i § 4-3.

§ 4-9 Virkning av brudd på konsultasjonsregler

Brudd på reglene om konsultasjoner i kapitlet her kan gi grunnlag for ugyldighet i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.

§ 4-10 Forholdet til forvaltningsloven og annen lovgivning

Reglene om konsultasjoner i loven her gjelder ved siden av saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og regler om samiske interesser i andre lover, med de unntakene som følger av § 4-1 fjerde ledd. Nåværende kapittel 4 blir nytt kapittel 5. Nåværende §§ 4-1 og 4-2 blir nye §§ 5-1 og 5-2.

II

I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd gjøres følgende endringer.

§ 19 første ledd skal lyde:

~~Det kan gjerast unntak frå innsyn for dokument som blir utveksla som ledd i konsultasjonar med Sametinget og andre etter reglane i samelova kapittel 4. Dette gjeld ikkje dokument som blir utveksla som ledd i allmenn høyring i ei sak.~~

Foreslått endring:

Sivilsamfunnet har full innsynsrett til konsultasjoner mellom Sametinget (eller samiske interesser) og myndighetene.

Sametinget (og samiske interesser) som benytter seg av konsultasjonsretten har en plikt til å informere om og dokumentere benyttelsen av konsultasjoner som er gjort i henhold til denne loven til organisasjoner som representerer kvenske/norskfinske og andre nasjonale minoriteter. Innsyn i disse sakene i henhold til Offentlighetsloven og Forvaltningsloven

Begrunnelse:

Konsultasjoner mellom samene og myndighetene har og vil ha stor betydning for kvener/norskfinner og andre nasjonale minoriteter. Det legges opp til unntak fra innsyn etter folkerettslige prinsipper, altså andre offentlighetsregler enn de interne norske. Dette er uakseptabelt.

Det er en større fare for kvener/norskfinner enn nordmenn at mindre innsyn i konsultasjoner etableres. I mange tilfeller vil det være samer på begge sidene av konsultasjonsbordet, som vil kunne legge sterke føringer i saker som til syvende og sist vil angå oss alle. De som kan ha størst behov for innsynsrett vil da også være den samiske allmuen.

Når kvener/norskfinner gjennom en norsk lov blir gjenstand for et nytt folkerettsbrudd og diskriminering må vi få innsyn i hva dette fører til.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.